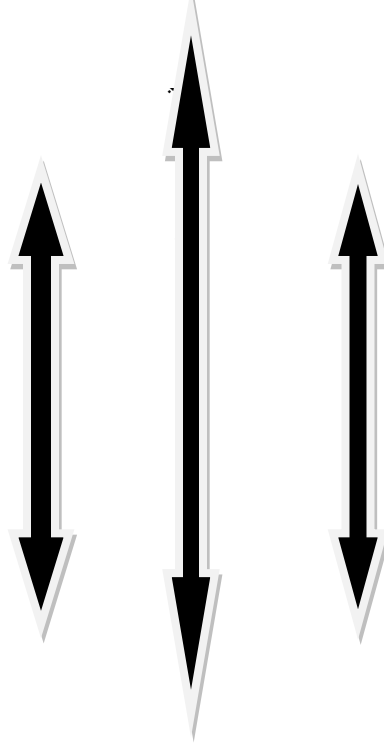

मध्यम अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय पत्रमा आधारित सामाजिक सुरक्षा

भत्ता वितरण कार्यविधि २०७६

कार्यपालिकाबाट प्रमाणित मिति २०७७ जेठ २९ गते

ओमसतिया गाँउपालिका गाउकार्यपालिकाको कार्यालय

हाटिफर्साटिकर रुपन्देही

मध्यम अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचयपत्रमा आधारित वितरण कार्यविधि, २०७६

पृष्ठभूमि

ओमसतिया गाउँपालिका मा रहेका मध्यम अपाङ्गता र सामान्य अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको आवश्यकता अनुसार पूर्ण अशक्त भएका र अति अशक्त अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि नेपाल सरकार बाट सामाजिक सुरक्षा भत्ता उपलब्ध हुने गरेकोमा मध्यम अपाङ्गता र सामान्य अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि उनीहरूको जिवन स्तर उकास्नको र आत्मनीर्भर हुनको लागि यस गाउँपालिकाको साथै महीला बालबालीका शाखाको महत्वपूर्ण जिम्मेवारी रहने छ। स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ परिच्छेद ३ खण्ड त २ बमोजिन जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा असहायको लगत अध्यावधिक परिचय पत्र वितरण सामाजिक सुरक्षा तथा सुबिधाको ब्यबस्थापन तथा वितरण को लागि यो कार्यविधि तयार पारिएको हो . यसै सन्दर्भमा यस गाउँपालिका रहेका सम्पूर्ण अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई समेटने उद्देश्यले यो कार्य विधी निर्माण गरिएको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१। संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

क) यस कार्यविधिको नाम मध्यम तथा सामान्य अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचयपत्रमा आधारित भत्ता वितरण कार्यविधी २०७६ रहने छ ।

ख) यो कार्यविधि ओमसतिया गाउँपालिकाको कार्यपालिका बाट स्वीकृत भएपछि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२ परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

क)स्थानीय तह भन्नाले ओमसतिया गाउँपालिका सम्झनु पर्दछ ।

ख)वडा कार्यालय भन्नाले ओमसतिया गाउँपालिकाको वडा कार्यालय सम्झनु पर्दछ ।

घ)सिफारिस समिति:

भन्नाले अपाङ्गता भएका व्यक्तिको भत्ता निर्धारण सम्बन्धी स्थानिय सिफारिस समिति सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद(२

उद्देश्य, मापदण्ड

३। उद्देश्य : यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन् :

क) विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका नेपाली नागरिकहरूको पहिचान गरी उनीहरूलाई सेवा सुविधामा पहुँच स्थापित गर्न, त्यस्ता सेवा सुविधाहरूको लागि योजना निर्माण गर्न र स्थानीय तह देखि नै विभिन्न प्रकृतिका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको वर्गीकृत लगत राख्न सहज तुल्याउने

ख) अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन र अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि २००६ १९८८मा नेपाल सरकारले जनाएको प्रतिबद्धता बमोजिम अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई प्राथमिकताको आधारमा सेवा सुविधाहरू उपलब्ध गराउन सहज बनाउने ।

ग) अपाङ्गताको प्रकृति, वर्गीकरण र अवस्थाका आधारमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिले पाउने सेवा, सुविधा र अवसरको प्राथमिकीकरण गर्न सहयोग गर्ने ।

घ) मध्यम अपाङ्गता र सामान्य अपाङ्गता भएका ब्याक्तीहरूको लागि प्राथमिकिकरणमा आधारित शुरुक्षा भत्ता वितरण समिति सम्भनुपर्छ ।

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐनको अनुसूचीमा प्रकृतिका आधारमा अपाङ्गतालाई दस प्रकारमा वर्गीकरण गरिएको छ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐनको अनुसूचीमा उल्लेखित गाम्भीर्यता आधारमा गरिएको अपाङ्गताको वर्गीकरण गरी देहायका चार समूहका परिचयपत्र वितरण गरिनेछ :

क) पुर्ण अशक्त अपाङ्गता:

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरूलाई बर्गको परिचयपत्र उपलब्ध गराइनेछ जुन रातो रंगको पृष्ठभूमिमा जारी गरिनेछ ।

१व्यक्तिको शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी प्रणालीहरूमा भएको क्षति र यसले ल्याएको कार्यगत विचलनको अवस्था असाध्य गम्भीर भई अरूको सहयोग लिएर पनि दैनिक जीवन सम्पादन गर्न असाध्यै कठिन हुने व्यक्ति,

२सामान्य भन्दा सामान्य दैनिक क्रियाकलापहरू पनि स्वयं गर्न नसक्ने र अन्य व्यक्तिको सहयोग आवश्यक पर्ने, तीव्र बौद्धिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, तीव्र रूपमा अटिज्म प्रभावित व्यक्ति, पूर्ण रूपमा श्रवणदृष्टिविहिन व्यक्तिहरू,

३दुई वा सोभन्दा बढी प्रकृतिका शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षति भई सबैजसो दैनिक क्रियाकलापहरू अन्य व्यक्तिकै सहयोगमा गर्नुपर्ने अवस्थाका व्यक्तिहरू,

४निरन्तर रूपमा सघन हेरचाह र स्याहार सुसारको आवश्यक परिरहने शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति वा मनोसामाजिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू ।

ख) अति अशक्त अपाङ्गता:

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरूलाई ख बर्गको परिचयपत्र उपलब्ध गराइनेछ जुन निलो पृष्ठभूमिमा जारी गरिनेछ ।

१.शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षति वा विचलन भएतापनि निरन्तर वा अधिकांश समय सहयोगी, दोभाषे वा मानव पथप्रदर्शक आदिको सहयोगमा आफ्नो दैनिक क्रियाकलापहरू लगायत हिडडुल र संचार गर्न कठिनाइ हुने व्यक्तिहरू,

२.मष्तिस्क पक्षघात, मेरुदण्डमा चोटपटक वा पक्षघात, हेमोफिलिया, मांशपेशी सम्बन्धी समस्या वा विचलन लगायत अन्य विभिन्न कारणले शरीरको ढाड, हात, गोडा, कम्मर आदिले काम गर्न नसकी दैनिक आवागमनको लागि हविलचियर प्रयोग गर्नुपर्ने अवस्थाका व्यक्तिहरू,

३.दुवै हात कुमदेखि वा पाखुरादेखि मुनी पुरै नचल्ने वा गुमाएका, विभिन्न कारणले दुवै हात र गोडा गुमाएका वा नचल्ने, कम्मरभन्दा मुनिको माग गुमाएका वा नचल्ने, दुवै गोडा पूर्ण क्रियाशील नभई बैसाखीको प्रयोग व्यक्तिहरू,

४.दृष्टिविहिन र पूर्ण दृष्टिविहीनको परिभाषा अन्तर्गत पर्ने व्यक्तिहरू,

५.संचारको लागि निरन्तर दोभाषे आवश्यक पर्ने पूर्ण रूपमा कान सुन्न नसक्ने १.बहिरा०, दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरू स्वयं गर्न नसक्ने, सिकाइमा समस्या भएका बौद्धिक अपाङ्गता वा अटिज्म भएका व्यक्तिहरू, निरन्तर अरूको सहयोग लिइरहनुपर्ने बहुअपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू ।

ग) मध्यम अपाङ्गता:

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरूलाई गु वर्गको परिचयपत्र उपलब्ध गराइनेछ, पहुँलो पृष्ठभूमिमा जारी गरिनेछ ।

१.कृत्रिम अङ्ग, क्यालीपर, विशेष प्रकारका जुत्ता जस्ता सहायक सामग्रीको प्रयोगबाट सामान्य हिडडुल लगायत दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरू स्वयं गर्न सक्ने,

२. विभिन्न कारणले घुँडामुनिको अङ्गमा मात्र प्रभाव परेको तर सहायक सामग्रीको प्रयोग नगरी पनि सामान्य हिँडडुल गर्नसक्ने,
३. कुम वा पाखुरा भन्दा मुनी एक हात गुमाएका वा हात नचल्ने वा हातले गर्ने काम गर्न नसक्ने,
४. दुवै हातको हत्केलाभन्दा मुनिका कम्तीमा बूढी औंला र चोरी औंला गुमाएका,
५. दुवै गोडाको कुर्कुच्चाभन्दा मुनिको भाग नभएका तर सामान्य हिँडडुल गर्न सक्ने,
६. मेरुदण्डमा समस्या भई ढाड कुप्रिएको,
७. सिकाइमा ढिलाइ भएका दैनिक क्रियाकलाप स्वयं गर्न सक्ने बौद्धिक अपाङ्गता र अटिजम भएका व्यक्तिहरू ,
 ८. श्रवणयन्त्रको प्रयोगबाट वा ठूलो आवाज मात्र सुन्नसक्ने सुस्तश्रवण व्यक्तिहरू
९. शल्यक्रियाबाट स्वरयन्त्र झिकी घाँटीको नलीबाट मात्र बोलनुपर्ने अवस्था भएका व्यक्तिहरू
१०. ओठ तालु फाटेको कारण बोली अस्पष्ट भएका व्यक्तिहरू,
११. बोलदा अड्किने, शब्द वा अक्षर दोहोर्याउने समस्या तीव्र भएका भकभके व्यक्तिहरू,
१२. तीन फिट भन्दा मुनिका होचापुड्का व्यक्तिहरू,
१३. चस्मा र श्रवणयन्त्र दुवै प्रयोग गर्ने श्रवणदृष्टिविहिन व्यक्तिहरू, लेन्स वा म्याग्नीफायरको प्रयोगबाट मात्र पढ्न सक्ने न्यून दृष्टियुक्त व्यक्तिहरू,
१४. अनुवशीय रक्तश्राव र हेमोफेलिया० सम्बन्धी समस्या भई दैनिक हिँडडुलमा कठिनाइ हुने व्यक्तिहरू,
१५. मानसिक वा मनोसामाजिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू ।

घ) सामान्य अपाङ्गता:

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरूलाई दुवै वर्गको परिचयपत्र उपलब्ध गराइनेछ जुन सेतो पृष्ठभूमिमा जारी गरिनेछ ।

१. शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी सामान्य विचलन भएका तर दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरू स्वयम सम्पादन गर्न सक्ने
२. हात वा खुट्टा केही छोटो भएका, एक हातको हत्केला भन्दा मुनी नचल्ने वा गुमाएका, एक हातको हत्केलाभन्दा मुनिका कम्तीमा बूढी औंला र चोरी औंला गुमाएका वा दुवै हातको हत्केलामुनिका कम्तीमा बूढीऔंला र चोरीऔंला भएका व्यक्तिहरू,
३. ठूलो अक्षर पढ्नसक्ने न्यून दृष्टियुक्त व्यक्तिहरू,
४. दुवै गोडाको सबै औंलाका भागहरू नभएका,
५. श्रवणयन्त्र लगाई ठूलो आवाज सुन्ने तर बोली स्पष्ट भएका सुस्त श्रवण व्यक्तिहरू,

परिच्छेद ३

परिचय पत्र ढाँचा र समन्वय समिति

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको परिचयपत्रको ढाँचा देहाय बमोजिम हुनेछ । परिचयपत्र वाहक व्यक्तिको व्यक्तिगत विवरण स्पष्ट हुने गरी नागरिकताको प्रमाण (पत्रको ढाँचामा यस कार्यविधिको अनुसूची २ बमोजिम एकापट्टी नेपाली भाषामा र अर्कापट्टी अंग्रेजी भाषामा लेखिएको माथि दफा ४ मा उल्लेखित मापदण्ड अनुसार एक पृष्ठको परिचयपत्र गाम्भीर्यता आधारमा गरिएका चार वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई चार फरक रङ्गमा उपलब्ध गराइनेछ ।

सिफारिस समिति

ओमसतिया गाउँपालिका मा रहेका मध्यम अपाङ्गता र सामान्य अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको आवश्यकता र अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकारलाई मध्यनजर गरि अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको भत्ता वितरण गर्नको लागि गाउँपालिका देहाय बमोजिमको स्थानीय समन्वय समिति रहनेछः

१) ओमसतिया गाउँपालिकाको अध्यक्ष	संयोजक
२) ओमसतिया गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
३) ओमसतिया गाउँपालिकाका प्रत्येक वडा का वडाध्यक्षहरु	सदस्य
४) गाउँकार्यपालिकाको प्रमुखले तोकेको एक जना महिला	सदस्य
५) ओमसतिया गाउँपालिकाको आर्थिक प्रशासन शाखा	सदस्य
६) ओमसतिया गाउँपालिकाको महिला तथा बालबालिका शाखाको कर्मचारी	सदस्य सचिव

स्थानीयस सिफारिस समितिले ओमसतिया गाउँपालिकामा रहेका मध्यम वर्ग र सामान्य वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्ति हरुका लागि तहगत आधारमा सहूलियत भत्ता निर्धारण गर्नेछ ।

परिच्छेद ४

अपाङ्गता भएका ब्याक्तीको भत्ता वितरण

- १) पुर्ण अशक्त अपाङ्गता र अति अशक्त अपाङ्गता भएका ब्याक्तीहरुका लागि नेपाल सरकारबाट आ.ब.०७६/०७७ बाट लागु हुने गरि मासिक रु ३००० र १६०० रुपैया उपलब्ध हुने ब्यबस्था रहेको छ ।

२) मध्यम अपाङ्गता भएका ब्याक्तीहरुलाइ आ.ब.०७७/०७८ बाट लागु हुने गरि ग बर्गको पहेलो रंगको परिचय पत्र जुन पहेलो रंगको पृष्ठभूमि रहेको हुन्छ ,यस्ता परिचय पत्र प्राप्त गरेका ब्याक्तीलाइ रु ३००। दरले सामाजिक शुरुक्षा भत्ता ओमसतिया गाउँ कार्यपालिका को सभा निर्णय अनुसार वितरण गरिने छ । तर घ बर्गको परिचय पत्र प्राप्त गरेका व्यक्ति हरुले भने नेपाल सरकारले तोकेबमोजिम को सेवा सुबिधा मात्र पाउने छन्

बैठक भत्ता : सञ्चालक समितिका अध्यक्ष वा सदस्यले सो समितिको बैठकमा भाग लिएवापत गाउकार्यपालिकाले तोकेबमोजिमको रकम बैठक भत्ता पाउछन् ।

परिच्छेद ५

कार्यविधि संसोधन र खारेजी

१ ओमसतिया गाउ कार्यपालिकामा रहेको यस अपाङ्गता भत्ता सिफारिस समितिले यो कार्यविधिको शंसोधन गर्न सक्नेछ ।

२ यस कार्यबिधिलाइ आवश्यकता अनुसार प्रचलित कानुन बमोजिम ओमसतिया गाउपालिकाले परिमार्जन तथा शंसोधन गर्न सक्नेछ ।

३ माथि जे सुकै लेखिएको भएता पनि तोकिएकोमा सोही अनुसार नतोकिएको मा गाउपालिकाको निर्णय अनुसार हुनेछ ।

